

Gaziantep Şehrinde Kongre Turizminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Saha Araştırması

Doç. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU

Gaziantep Üniversitesi
giritlioglu@gantep.edu.tr

Bariş ARMUTÇU

Gaziantep Üniversitesi
Turizm İşletmesi Fakültesi
b.armutcu@msn.com

Özet

Bu çalışmada, Gaziantep'te faaliyet gösteren turizm işletmeleri ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve yöneticilerin, Gaziantep kongre turizmine yönelik bakış açıları, Gaziantep'in kongre turizmine yönelik sorunları ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için geliştirilen anket formu, 2016 yılının Nisan ve Mayıs aylarında Gaziantep şehrinde kongre turizmine hizmet sunan turizm işletmeleri ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve yöneticilerden oluşan 269 katılımcıya uygulanmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda katılımcıların, Gaziantep kongre turizminin gelişmesinin şehrin markalaşması ve ekonomisi üzerinde olumlu etki oluşturacağı görüşüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Gaziantep'te kongre turizmine yönelik tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde, alt ve üstyapı imkânlarında yetersizlikler olduğu, bu alanda görev alması gereken uzman personel konusunda eksiklikler olduğu konusunda katılımcıların görüş birliği içerisinde oldukları da tespit edilmiştir. Yine Gaziantep'in kongre turizm alanında atacağı stratejik adımlar şehrin ekonomisine, markalaşmasına ve turizmden elde edeceği geliri arttırmasına katkı sağlayacağı, yapılan bu çalışmada ortaya konulan diğer bulgular olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kongre, Kongre Turizmi, Turizm İşletmeleri, Gaziantep.

A Field Research On The Current State and Development of Congress Tourism In Gaziantep

Abstract

In this study, It is aimed that determine perspectives, issues and solutions offered by Gaziantep congress tourism of the staff members and executives who work in tourism establishments and public sector institutes. In order to carry out this study, a developed survey was applied to 269 staff members and executives of the tourism industry and tourism public sector institutes, who provided services to Congress Tourism in Gaziantep City during April and May, 2016. Following the survey, it has been identified that the development of Gaziantep congress tourism will impact a positive effect by branding the city; and on its economy. Also, there is lack of adequate substructure and superstructure utilities in effective advertising and marketing activities related to the congress tourism in Gaziantep and a shortage of qualified staff who should take charge in this area has been identified by the those participants who are in the same consensus. Besides, the study has allowed determining the fact that Gaziantep's strategic steps to be taken could contribute to the city's economy, its branding and the increase of the incomes in the field of congress tourism in Gaziantep.

Key Words: Congress, Congress Tourism, Tourism Establishments, Gaziantep

JEL Classification Codes: Z300, Z320, Z380

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri süre gelen ve temeli çok eskilere dayanan toplanmanın tartışmak, karara varmak, seçim yapmak, öğrenmek ve haberdar olmak gibi çeşitli amaçları bulunmaktadır. Toplantı ve kongrelerin geçmişine bakıldığında insanoğlunun varlığından itibaren çeşitli biçimlerde toplantı ve kongrelerin söz konusu olduğu görülmektedir (Enes, 2013: 5). Günümüzde ise geçmişten gelen toplanma amaçları konferans, kongre, sempozyum, seminer ve panel gibi değişik isimler altında sınıflandırılmıştır (Eryılmaz, 2011: 3). Geçmişten günümüze gelen

toplantının türü veya amacı ne olursa olsun, insanların toplanma amaçları yer değiştirmelerine neden olmakta ve bu yer değiştirme ise yeni ve popüler bir turizm türü olan kongre turizmi olarak ortaya çıkmaktadır (Mansuroğlu, 2006: 34). Bilimsel alandaki gelişmeler, ekonomik ve sosyo-kültürel alandaki değişimler ve artan iş ilişkileri, kongre ve toplantı sayılarının artmasına neden olmuştur. Kongre ve toplantıların sayısının artması, kongre turizminin son yıllarda daha fazla dikkat çeken bir turizm türü olmasını sağlamaktadır (Erdoğan, 2006: 18).

Kongre turizmi kapsamında gerçekleştirilen toplantı ve kongrelerde bilim dünyası, sağlık sektörü, iletişim, mühendislik, teknoloji, sosyal bilimler, spor ve sanat gibi önemli alanlarda kongre delegeleri bir araya gelmekte ve kongrenin gerçekleştiği destinasyonun tanınmasına ve çeşitli yönlerden kalkındırılmasına önemli katkılar sunmaktadır. Son yıllarda kongre turizmindeki büyüme, dünyadaki diğer turizm türlerinin büyümesinin oldukça üstünde bir gelişim göstermektedir. Aslan (2008)'a göre kongre turizmi diğer turizm türlerinden daha fazla ekonomik gelişim göstermektedir. Bu durum da kongre turizminin destinasyonlar açısından önem arz eden bir turizm türü olarak ortaya çıkmaktadır.

Yapılan bu araştırmanın amacı destinasyonlar açısından kongre turizminin önemini ortaya koyarak, Gaziantep ilinin kongre turizmi açısından mevcut durum yapısını analiz etmek ve kongre turizminin Gaziantep'te geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Bu amaçla, öncelikle araştırmanın literatür kısmında kongre turizmi ve önemi ile Gaziantep ilinin mevcut kongre turizm yapısı ortaya konulmuş sonrasında ise Gaziantep kongre turizminin mevcut durumu ve sorunları ile bu sorunların çözüm önerilerine yönelik anket çalışmasının, yöntem ve verilerinden elde edilen bulgularına yer verilmiştir.

1. Literatür İncelemesi

1.1. Kongre Turizmi ve Önemi

Kongre turizminin temelini oluşturan kongre kelimesi Latince “Congressus”dan türetilmiş ve insanların beraberce, toplanma ve buluşma anlamlarını ifade etmektedir. Kongre turizmi ile ilgili literatürde çok fazla tanıma rastlanırken, Uluslararası literatürde kongre için genel olarak “Convention”, “Conference” ve “Meeting” terimlerinin kullanıldığı görülmektedir (Akhmetov, 2007:1-3).

İlgili yazın incelendiğinde kongre turizmi üzerine farklı tanımların yapıldığı görülmektedir. Karasu (1990)'ya göre kongre turizmi; “Kişilerin daimi konakladıkları veya çalıştıkları yerler dışında, uzmanlık gerektiren bilimsel alanlarda veya meslek kollarında, belirli bir konuda bilgi alışverişi yapmak amacıyla bir araya gelmelerinden ortaya çıkan seyahat, konaklama ve diğer olay ve ilişkilerin bütünüdür”. Aydın (1997)'a göre ise kongre turizmi; “İnsanların ortak konular üzerine toplu olarak görüşmelerde bulunmak amacıyla oturdukları yerlerin dışına organize biçimde seyahat etmeleri, geçici konaklamalar yapacak şekilde bir yerde toplanmaları, bu arada etrafi görmek, öğrenmek, dinlenmek, eğlenmek gibi eğilimlerini de tatmin etmeyi içeren bir turizm olayıdır”. Şakarcan (1987)'a göre kongre turizmi; “Bir veya daha fazla günle sınırlandırılmış ve önceden kararlaştırılmış bir program çerçevesinde uzmanlık gerektiren, bilimsel alanlarda veya meslek kollarında belirli bir konuda bilgi alışverişini amaçlayan ve özellikle toplanılan yerin dışında gelen kişilerin katılmaları ile meydana gelen bir turizm olayı” şeklinde tanımlanmaktadır.

Kongre turizmi destinasyonların sosyal, ekonomik ve ticari hayata katkısı nedeniyle tüm dünyada önemli bir turizm türü olarak değerlendirilmeye başlanmıştır (Haman, 2008: 127). Öte yandan, kongre turizmi destinasyonların büyümeleri ve kalkınmaları açısından önemli bir turizm türü olarak görülmektedir (Özkul ve Demirer, 2012: 158). Kongre turizmi, destinasyonların ekonomik olarak kalkınmasına, istihdamın artışına, diğer sektörlerle olan etkilerine ve şehrin tanınmasına olan katkılarından dolayı destinasyonlar için önemli bir turizm türü olarak görülmektedir (Milne ve Ateljevic, 2001: 374; Yanardağ ve Avcı, 2012: 44; Durgun, 2006: 29; Jubayeva, 2013: 25-29).

Kongre turizminin, sahip olduğu içerik nedeniyle ekonomiye katkısı diğer turizm türlerinden daha fazladır (Milne ve Ateljevic, 2001: 374). Kongre turisti, normal bir turiste göre daha fazla harcama yapmakta ve daha yüksek düzeyde konaklama, yiyecek-içecek, alış-veriş ve eğlence hizmetlerine bütçe ayırmaktadır (İstanbul Ticaret Odası, 2008: 13).

Kongre turizminin sahip olduğu ekonomik katkı ve çarpan etkisiyle bölgelerin büyümelerini ve ekonomik kalkınmalarını da sağlayan bir turizm türü olarak görülmektedir (Özkul ve Demirer, 2012: 158). Kongre turizmi dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi Türkiye için de önemli bir turizm türüdür. Türkiye’de deniz-kum-güneş turistinin ortalama harcamasının 750 ile 800 \$ civarında olduğu tespit edilirken, Türkiye’yi kongre turizmi için ziyaret eden kongre katılımcılarının kişi başı ortalama harcamasının ise 2000-2500 \$ arası olduğu tespit edilmiştir. Kongre turizmi sahip olduğu ekonomik getirisiyle, dünya turizminde gözde yatırımların başında yer almaktadır. Toplamda 1 trilyon doları aşan dünya turizm gelirlerinde, kongre turizmi faaliyetleri ve kongre etkinliklerinin payı 250 milyar dolarla yüzde 30 seviyelerinde olduğu görülmektedir (www.kdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2016).

Kongre turizminin ekonomik olduğu kadar istihdama da önemli katkısı bulunmaktadır (Kızılgöl ve Erbaykal, 2008: 351). Düzenlenen bir kongrede destinasyona gelen katılımcıların seyahat, toplantı, konaklama, eğlenme ve yeme-içme hizmetlerinden yararlanması sırasında, bu hizmetlerin üretilmesi ve sunumunda nitelikli ve niteliksiz işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Kongre turizmi faaliyetleri esnasında bu ihtiyaçların karşılanmasında yüzlerce bazen de binlerce kişiye istihdam sağlanmaktadır. Bu nedenle kongre organizasyonundaki katılımcıların ihtiyaçlarının karşılanması için işletmeler tarafından sağlanan istihdam, destinasyon ve ülkedeki toplam istihdama önemli katkı sunmaktadır (Tutar, diğ., 2013: 17).

Kongre turizmi, sunduğu hizmet karması nedeniyle farklı işletmelerle yakın bir etkileşim halindedir (Yanardağ ve Avcı, 2012: 44). Kongre turizmi, hizmetler sektörü içerisinde yer alsa da içinde barındırdığı nitelikler itibarıyla birçok sektör ile yakın bir işbirliği içerisindedir (Durgun, 2006: 29). Kongre turizmi yaklaşık 30 alt sektör ile ekonomik bütünleşme içerisinde olduğundan ve bu sektörlerin gelişmesine ciddi katkı sağladığından destinasyonlar açısından son derece önemlidir (Uluslan ve Batman, 2010: 243; Dölalan, 2008: 29-30; Avcıkurt, 2003: 29-30).

Kongre turizmi toplumlar üzerinde bazı sosyo-kültürel etkilere neden olmaktadır (Bilim ve Özer, 2013: 2; Akhmetov, 2007: 10-11). Kongre turistleri gittikleri yerleri sosyal açıdan etkilemekte ve bu yerlerdeki yerel halktan turistlerde etkilenmektedir. Kongre turizmi, tıpkı diğer turizm türlerinde olduğu gibi sosyal ve kültürel bir alış veriş sürecidir (Gürbüz, 2002: 49-53; Şentürk ve Toprak, 2011: 325; Öter ve Özdoğan, 2005: 128). Kongre turizmi aynı zamanda destinasyon imajına önemli katkılar sağlamakta, düzenlenen büyük kongre ve organizasyonlar, destinasyonlar açısından geniş tanıtım olanaklarını da beraberinde getirmektedir (Adan, 2015: 6607). Gerçekleşen prestijli toplantı ve kongreler sayesinde destinasyonlar ülke veya dünyanın gündeminde yer alabilmekte ve bu durum destinasyon imajına olumlu katkılar sağlayabilmektedir (Pembegül, 2008: 12).

1.2. Gaziantep İlinin Mevcut Kongre Turizmi Yapısı

Anadolu’nun ilk yerleşim alanlarından birisi olan Gaziantep, tarih boyunca Hitit medeniyetinden Osmanlı imparatorluğuna kadar pek çok farklı kültüre ev sahipliği yapmıştır. Tarihi İpek Yolu’nun şehir topraklarından geçmesi uygarlık tarihine ve bugüne yön vermiş, bu kapsamda Gaziantep her dönemde kültür ve ticaret merkezi olma özelliğini korumuştur (Aktaş, 2005: 166). Coğrafi yönden GAP’ın giriş kapısı, sanayi ve ticaret potansiyeli ile GAP’ın merkezi olan Gaziantep, ekonomik yönden çevresindeki birçok ili ekonomik anlamda etkisi altında bulundurmaktadır (www.gto.org.tr, Erişim Tarihi: 06.07.2016).

Gaziantep doğal, tarihi ve kültürel açıdan sahip olduğu zenginliklerinden dolayı Türkiye’nin sayılı kongre destinasyonlarından biri olma potansiyeline sahiptir (www.gto.org.tr, Erişim Tarihi: 08.08.2016). Yapılan ileriye dönük stratejiler incelendiğinde, Gaziantep’in kongre turizminde önemli şehirler arasında yerini alabileceği görülmektedir. Öte yandan şehir yöneticileri kongre turizminin geliştirilmesi için bir takım girişimlere başlamış ve bu konuda çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Bunlara ilaveten önümüzdeki yıllarda tamamlanması planlanan “GAP Kongre Merkezi” adıyla bölgenin en büyük kongre merkezinin inşası şehrin kongre turizminin gelişimine önemli bir ivme kazandırması planlanmaktadır.

Bir kentin kongre şehri olması, o şehrin popüler bir destinasyon olmasının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Çünkü kongre turizmi, şehre ve şehir turizmine prestij kazandırmakta, şehrin yurtiçi ve

yurtdışında tanıtımına katkı sunmaktadır (www.tursab.org.tr, Erişim Tarihi: 05.06.2016). Bu nedenle kongre organizasyonu için büyük kentler arasında ciddi bir yarış bulunmaktadır. Gaziantep'in de bu yarışa katılması ve kongre turizminde arzu edilen hedeflere ulaşılabilmesi için, kongre turizminin gelişmesinde etkili olan altyapı ve üstyapı olanaklarını geliştirmesi gerekmektedir (İstanbul Ticaret Odası, 2008: 14). Bir uluslararası kongrenin şehre kazandırılabilmesi için, öncelikle o şehrin iyi tanınması ya da tanıtılması ve şehrin olumlu imajının olması gerekmektedir. Kongre delegelerinin bir kongre şehrini diğer şehirlere tercih etmesi, ancak o destinasyon ile ilgili kendilerine sunulacak imkânlar hakkındaki bilgiye ve olumlu imaj sahibi olmalarıyla mümkündür (İstanbul Ticaret Odası, 2008: 100).

Gaziantep'te bulunan mevcut kongre merkezleri ve kapasiteleri Tablo 1' de görülmektedir. İlgili tabloda görüldüğü üzere Gaziantep'te kamu kurumlarına ait 22 adet, özel kuruluşlar ve otellere ait 53 adet olmak üzere toplam 75 adet kongre ve toplantı salonu bulunmaktadır. Gaziantep, aynı zamanda önemli turizm çekim merkezlerinden birisidir. Bu bağlamda Gaziantep'i 2015 yılında 104,442 turist ziyaret etmiş olup (Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2016) bu turistlerin önemli bir kısmını kongre turizmi kapsamında gelen turistler oluşturmaktadır (Gaziantep İl Kültür Turizm Müdürlüğü Kişisel Görüşme, 2016).

Tablo 1: Gaziantep Mevcut Kongre Merkezleri

Şehitkâmil Belediyesi Kültür ve Kongre Merkezi	9 adet toplantı salonu ve 1 adet sergi salonu, Toplam 2242 kişilik kapasite,
Şahinbey Kültür Merkezi	4 adet toplantı salonu ve çok amaçlı salon, Toplam 1140 kişilik kapasite,
Gaziantep Üniversitesi Mavera Kongre ve Sanat Merkezi	4 adet toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1845 kişilik kapasite,
Gaziantep Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi	1 adet toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 478 kişilik kapasite,
Gaziantep Üniversitesi Turizm Uygulama Oteli	2 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 450 kişilik kapasite,
Hasan Kalyoncu Üniversitesi Konferans Salonu	2 adet toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1200 kişilik kapasite,
Grand Otel	5 adet toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 780 kişilik kapasite,
Anatolian Otel	6 adet toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 2475 kişilik kapasite,
Dedeman Otel	8 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1000 kişilik kapasite,
Novotel Otel	5 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 900 kişilik kapasite,
Tuğcan Otel	5 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1825 kişilik kapasite,
Şirahan Otel	4 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1200 kişilik kapasite,
Teymur Otel	6 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 2200 kişilik kapasite,
Royal Otel	3 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 930 kişilik kapasite,
Divan Otel	6 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 950 kişilik kapasite,
Holiday Inn Otel	5 toplantı ve çok amaçlı salon, Toplam 1100 kişilik kapasite.

Not: İlgili kamu kurumları ve işletmelerin web siteleri ve kişisel görüşmelerden derlenerek oluşturulmuştur.

2. Metodoloji

Kongre turizmi destinasyonların sosyal, ekonomik ve ticari hayata katkısı nedeniyle tüm dünyada önemli bir turizm türü olarak değerlendirilmektedir. Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın süreci, evren ve örnekleme ve ölçümün güvenilirliğine yönelik araştırmanın metodolojisine ilişkin bilgilere yer verilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda Gaziantep ilinde kongre turizminin mevcut durumu ve kongre turizminin gelişimini sağlayacak etkenler nelerdir? sorusu üzerinde kritik yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi: Yapılan bu araştırmanın amacı, Gaziantep’te faaliyet gösteren turizm işletmeleri ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve yöneticilerin Gaziantep kongre turizmine yönelik bakış açıları, Gaziantep’in kongre turizmine yönelik sorunları ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin tespit edilmesi oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Gaziantep şehrinde kongre turizminin önemini vurgulanmasıyla birlikte; Gaziantep’te kongre turizminin geliştirilebilmesi amacıyla mevcut sorunlar ortaya konulup, çözüm önerileri geliştirilmiştir. İlgili yazın incelendiğinde, Gaziantep şehrinde böyle bir araştırmanın daha önce yapılmamış olması, yapılan bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Yine ilgili çalışmadan elde edilecek bulgular sonucunda, gelecekte atılacak adımlar ve yatırımlar için farklı kesimlere çeşitli öneriler sunulacak ve Gaziantep’in kongre turizminde güçlü ve zayıf yönleri kongre turizmine hizmet sunan kişiler tarafından değerlendirildiğinden, ilgili çalışma önemli bir yol haritası olma özelliğine sahip olacaktır.

Araştırmanın Süreci, Evren ve Örnekleme: Evren, araştırma alanına giren bireylerin oluşturduğu topluluk şeklinde tanımlanmaktadır. Her araştırmanın kendine has bir evreni bulunmaktadır (Altunışık, diğ., 2007: 123). Bilimsel araştırmaların sahip olduğu evren büyüklüğü, içerdiği konuya bağlı olarak farklılık göstermektedir. Yapılan bu araştırmanın evrenini, Gaziantep ilinde kongre turizmine hizmet sunan işletmelerin satış ve pazarlama bölümlerinde çalışan personel ile bu bölümlerdeki yöneticiler ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve bu bölümdeki yöneticiler oluşturmaktadır. Yapılan araştırma neticesinde, Gaziantep’te farklı yıldız ve statülere sahip 61 otel ve 100 seyahat acentası bulunmaktadır (www.gaziantepturizm.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.07.2016). Seyahat acenta yöneticileriyle yapılan ikili görüşmeler sonucunda acentalarda genelde 1 yönetici ve 2 çalışan olduğu gözlemlenmiş olup, bu kapsamda Gaziantep’teki seyahat acentalarında toplam 100 yönetici ve 200 çalışanın bulunduğu tespit edilmiştir. Gaziantep’te faaliyet gösteren otel işletmelerinin yöneticileriyle yapılan görüşmeler sonucunda, bu işletmelerde görev yapan ve satış-pazarlama ile ilgilenen toplam 183 çalışan ve 61 yöneticinin olduğu tespit edilmiştir.

Kamu kurumlarında yapılan kişisel görüşmeler sonucunda, Gaziantep şehrinde turizmle ilgili kamu kurumlarında toplam 10 yönetici ve 50 çalışanın görev yaptığı tespit edilmiştir. Elde edilen sayılar göz önüne alındığında yapılan bu araştırmanın evrenini 604 kişi oluşturmaktadır. Bilimsel araştırmalara konu olan örneklem ise evrenden belirli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul gören nispeten daha küçük sayıya sahip elemanlar bütünü şeklinde tanımlanmaktadır (Karasar, 2012: 110). Bu çalışmada evrenin tamamına ulaşmaya çalışılmış ancak veri elde etme sürecinde bazı katılımcıların araştırmaya katılmak istememesi, bazı katılımcıların ise araştırma sırasında izinli olması nedeniyle hazırlanan anket formu 300 katılımcıya uygulanmıştır. Anketlerin 2016 Nisan ve Mayıs aylarında uygulanmasından sonra anketlerin doğru ve soruların eksiksiz doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiş ve 19 anketin eksik, 12 anketin ise yanlış doldurulduğu tespit edilmiştir.

Eksik ve yanlış doldurulan anketler analize dâhil edilmemiş ve bunun sonucunda 269 anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen anketlerin 126 tanesinin otel personeline, 34 tanesinin otel yöneticilerine, 25 tanesinin acenta personellerine, 20 tanesinin acenta yöneticilerine, 37 tanesinin kamu kurum ve kuruluşlarındaki personellere ve 7 tanesinin de kamu kurumlarında görev yapan yöneticilere ait olduğu tespit edilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler, sosyal bilimler için kullanılan SPSS istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında anket soruları hazırlanırken; literatür taramaları, kurum ve kuruluşlar ile gerçekleştirilen kişisel görüşmeler ve pilot uygulamalar sonrasında anket formu oluşturulmuştur. Bu kapsamda geliştirilen anket formu dört bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik 8 adet soru bulunmaktadır. Anket formunun ikinci bölümünde, katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizmine bakış açılarını tespit etmeye yönelik 21 adet soru yer almaktadır. Anket formunun üçüncü bölümünde katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizminin sorunlarını ortaya koymaya yönelik 13 soru yer almaktadır. Anket formunun dördüncü ve son bölümünde ise katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizminin sorunlarına çözüm önerilerinin neler olduğunun ortaya konulması amacıyla 12 soru sorulmuştur. Anket formunun ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümünde sorulan soruların cevaplandırılmasında 5’li Likert

Ölçeği kullanılmış olup katılımcılara 1- “Kesinlikle Katılmıyorum” ile 5-“Kesinlikle Katılıyorum” arasında değişen cevaplama hakkı tanınmıştır.

Ölçümün Güvenirliliği: Araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılığını tespit etmek için güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Güvenilirlik, bir ölçümün hatadan bağımsız kalma derecesini göstermektedir. Ölçeğin güvenirliliği için Cronbach’s Alpha değeri kullanılmıştır. Bilimsel araştırmalarda Cronbach’s Alpha değeri 0 ile 1 arasında değişen bir katsayıdır. Katsayı 1’e yaklaştıkça ölçeğin güvenirliliğinin yüksek olduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte, Cronbach’s Alpha katsayısının 0,60-0,80 arasında bir değer alması ölçeğin güvenilir olduğu, 0,80-1,00 arasında bir değer alması ise ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ifade etmektedir (Kalaycı, 2008: 405). Tablo 2’de görüldüğü üzere katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizmine bakış açılarına yönelik geliştirilen ölçeğin güvenirliliği 0,718, katılımcıların Gaziantep kongre turizmi sorunlarına bakış açılarına yönelik geliştirilen ölçeğin güvenirliliği 0,876, katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizminin çözüm önerilerine yönelik geliştirilen ölçeğin Cronbach’s alfa değerinin ise 0,837 olduğu tespit edilmiştir. İlgili değerlendirmeler göz önüne alındığında, geliştirilen her üç ölçeğin de güvenilir olduğu ifade edilebilir.

Tablo 2: Ölçeklerin Cronbach’s Alpha Katsayıları

Katılımcıların Gaziantep’teki Kongre Turizmine Bakış Açılarına Yönelik Geliştirilen Ölçek	0,718
Katılımcıların Gaziantep’teki Kongre Turizminin Sorunlarına Yönelik Bakış Açılarına İlişkin Geliştirilen Ölçek	0,876
Katılımcıların Gaziantep’teki Kongre Turizminin Çözüm Önerilerine Yönelik Geliştirilen Ölçek	0,837

2.1. Bulgular ve Yorumlanması

Bulgular bölümü dört alt başlıktan oluşmaktadır. Bulgular bölümünün ilk alt başlığını katılımcıların demografik özellikleri oluşturmaktadır. Bulgular bölümünün ikinci alt başlığını katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizmine bakış açıları oluştururken, üçüncü alt başlığını ise katılımcıların Gaziantep kongre turizminin sorunlarına yönelik çözüm önerileri oluşturmaktadır. İlgili bölümün dördüncü ve son alt başlığını ise katılımcıların Gaziantep kongre turizminin sorunlarına yönelik çözüm önerileri oluşturmaktadır.

Katılımcıların Demografik Özellikleri: Bu bölümde, araştırmaya katılan 269 katılımcının demografik özelliklerine yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların, demografik özelliklerine yönelik sorulan 8 soruya vermiş olduğu cevaplar sonucunda elde edilen frekans ve yüzde değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

İlgili tabloya göre, katılımcıların %66,5’i erkek, %33,5’i kadındır. Katılımcıların %48,1’i 25-34 yaş, %25’i 18-24 yaş, %22,4’ü ise 35-44 yaş aralığındadır. Katılımcıların %33,5’i lisans, %27’si lise, 24,2’si ise ön lisans mezunudur. Araştırmaya katılan katılımcıların %53,6’sının turizm eğitimi aldıkları, %46,4’ünün ise turizm eğitimi almadıkları tespit edilmiştir. Turizm eğitimi alan katılımcıların %34,1’i lisans düzeyinde turizm eğitimi, %25,2’si ön lisans düzeyinde turizm eğitimi, %18,5’i ise çeşitli kurslar tarafından düzenlenen turizm eğitimlerini aldıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların %59,9’u otel işletmesi, %24’ü seyahat acentası, %16’sı ise kamu kurumlarının turizmle ilgili bölümlerinde çalışmaktadır.

Tablo 3: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Cinsiyet	n	%
Erkek	179	66,5
Kadın	90	33,5
Toplam	269	100,0
Yaş	n	%
18-24 yaş	67	25,0
25-34 yaş	129	48,1
35-44 yaş	60	22,4
45-54 yaş	11	4,1
55 yaş ve üzeri	1	0,4
Toplam	268	100,0
Eğitim Durumu	n	%
İlköğretim	12	4,8
Lise	67	27,0
Ön Lisans	60	24,2
Lisans	83	33,5
Yüksek Lisans ve Doktora	26	10,5
Toplam	248	100,0
Turizm Eğitimi Alma Durumu	n	%
Evet	135	53,6
Hayır	117	46,4
Toplam	252	100,0
Alınan Turizm Eğitim Türü	n	%
Sertifika-Kursiyer	25	18,5
Lise-Turizm Meslek Lisesi	23	17,0
Ön Lisans-Turizm Otelcilik MYO	34	25,2
Lisans-Turizm İşletme vb.	46	34,1
Yüksek Lisans ve Doktora	7	5,2
Toplam	135	100,0
Çalışılan İşletme Türü	n	%
Otel İşletmesi	157	59,9
Seyahat Acentası	63	24,0
Kamu Kurumlarının Turizm İle İlgili Bölümü	42	16,0
Toplam	262	100,0
İşletmedeki Görevi	n	%
Ön Büro / Satış Pazarlama Çalışanı	126	50,6
Otel Yöneticisi	34	13,7
Seyahat Acentası Çalışanı	25	10,0
Seyahat Acentası Yöneticisi	20	8,0
Memur	37	14,8
Kamuda Yönetici	7	2,8
Toplam	249	100,0
Mesleki Tecrübe	n	%
1 yıldan az	33	12,7
1-4 yıl	107	41,2
5-9 yıl	57	21,9
10 yıl ve üzeri	63	24,2
Toplam	260	100,0

Öte yandan, katılımcıların %50,6'sı ön büro / satış pazarlama çalışanı, %14,8'i memur, %13,7'si otel yöneticisi, %10'u seyahat acentası çalışanı, %8'i seyahat acentası yöneticisi ve %2,8'i ise kamuda yönetici olarak görev yaptığı tespit edilmiştir. Son olarak katılımcıların %41,2'si 1- 4 yıl, %24,2'si 10 yıl ve üzeri, %21,9'u ise 5- 9 yıl aralığında iş tecrübesine sahip olduğu tespit edilmiştir. 1 yıldan az iş tecrübesine sahip olan katılımcı oranı ise % 12,7'dir.

Katılımcıların Gaziantep'teki Kongre Turizmine Bakış Açıları: Bulgular bölümünün bu başlığında, Katılımcıların Gaziantep'teki kongre turizmine bakış açılarına yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu amaç doğrultusunda sorulan 18 önermeye katılımcıların vermiş olduğu cevaplar üzerinden elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4' te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Gaziantep'teki Kongre Turizmine Bakış Açılarının Tespit Edilmesine Yönelik Bulgular

	$\bar{x}$	S.S
Kongre turizminin gelişimi Gaziantep ekonomisi üzerinde önemli etki yapmaktadır.	4,00	1,10
Kongre turizminin gelişmesi şehrin markalaşmasına katkıda bulunmaktadır.	4,00	1,09
Gaziantep'te kongre turizminin desteklenmesi gerekmektedir.	3,97	1,26
Kongre turizminin gelişmesi şehir imajını etkilemektedir.	3,94	1,03
Kongre turizminin gelişimi Gaziantep halkının sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunabilir.	3,91	1,08
Gaziantep bölgesinin ulaşımı kongre turizmi için yeterli düzeydedir.	3,87	2,80
Kongre Turizmi Gaziantep için önemli bir turizm türüdür.	3,76	1,26
Gaziantep'in coğrafi konumu kongre turizmi için elverişlidir.	3,72	1,13
Gaziantep kongre turizmine etki edebilecek doğal çekiciliklere sahiptir.	3,67	1,20
Kongre turizmi Gaziantep'in çehresini geliştirmektedir.	3,66	1,20
Gaziantep'te kongre turizmi açısından yiyecek- içecek işletmelerinin hizmet kalitesi yeterli düzeydedir.	3,60	2,69
Gaziantep'te kongre turizmi açısından konaklama tesisleri yeterli sayıdadır.	3,58	1,14
Gaziantep'te kongre turizmi açısından yiyecek- içecek işletmelerinin sayısı yeterli düzeydedir.	3,58	1,20
Kongre turizmi Gaziantep'te diğer turizm çeşitlerini önemli düzeyde etkilemektedir.	3,57	1,13
Gaziantep'te kongre turizmi açısından konaklama tesislerinin hizmet kalitesi yeterli düzeydedir.	3,48	1,17
Gaziantep'in kongre merkezi olması için harcanan çaba yeterli düzeydedir.	3,39	3,32
Gaziantep'te Kongre merkezlerinin sayısı kongre turizmi için yeterli düzeydedir.	3,36	2,72
Gaziantep'te düzenlenen kongreler için nitelikli personel sayısı yeterli düzeydedir.	2,99	1,17

İlgili tabloya göre, 'Kongre turizminin gelişmesi Gaziantep ekonomisi üzerinde önemli etki yapmaktadır' ($\bar{x}$:4,00, s.s: 1,10), 'Kongre turizminin gelişmesi şehrin markalaşmasına katkıda bulunmaktadır' ($\bar{x}$:4,00, s.s: 1,09) ve 'Gaziantep'te kongre turizminin desteklenmesi gerekmektedir' ($\bar{x}$:3,97, s.s: 1,26) önermeleri, katılımcıların Gaziantep'teki kongre turizmine yönelik en yüksek düzeyde bakış açılarına sahip olduğu ifadelerdir. Bununla birlikte 'Kongre turizminin gelişmesi şehir imajını etkilemektedir' ($\bar{x}$:3,94, s.s: 1,03) ve 'Kongre turizminin gelişimi Gaziantep halkının sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunabilir' ($\bar{x}$:3,91, s.s: 1,08) önermeleri, katılımcılar tarafından Gaziantep'teki kongre turizmine yönelik yüksek düzeyde bakış açılarına sahip olduğu diğer önermelerdir.

Kongre turizmine hizmet sunan turizm işletmeleri ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve yöneticiler açısından en yüksek düzeyde bakış açısına sahip olunan önermeler incelendikten sonra, bu bağlamda önemli olan diğer bir diğer unsur ise katılımcıların Gaziantep'teki

kongre turizmine yönelik en düşük düzeyde bakış açılarına sahip olduğu önermelerin hangileri olduğunun ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ‘Gaziantep’te düzenlenen kongreler için nitelikli personel sayısı yeterli düzeydedir’ ($\bar{x}$:2,99, s.s: 1,17), ‘Gaziantep’te Kongre merkezlerinin sayısı kongre turizmi için yeterli düzeydedir’ ($\bar{x}$:3,36, s.s: 2,72) ve ‘Gaziantep’in kongre merkezi olması için harcanan çaba yeterli düzeydedir’ ($\bar{x}$:3,39, s.s: 3,32) önermeleri, katılımcılar açısından Gaziantep’teki kongre turizmine yönelik en düşük düzeyde bakış açısına sahip olunan önermelerdir.

Katılımcıların Gaziantep’teki Kongre Turizminin Sorunlarına Yönelik Bakış Açıları: Bulgular bölümünün bu başlığında, katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizminin sorunlarına yönelik bakış açılarının tespitine ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu amaç doğrultusunda, katılımcılara sorulan 13 önermeye katılımcıların vermiş olduğu cevaplar üzerinden elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 5’ te verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Gaziantep’teki Kongre Turizminin Sorunlarına İlişkin Bulgular

	$\bar{x}$	S.S
Gaziantep’te Kongre turizminin tanıtım ve pazarlamasına yönelik organizasyon eksiklikleri bulunmaktadır.	3,69	1,05
Gaziantep’te kongre turizmine yönelik nitelikli işgücü bulma sorunu bulunmaktadır.	3,64	1,09
Gaziantep’te kongre turizmine yönelik üst yapı sorunları bulunmaktadır.	3,58	1,03
Gaziantep’te kongre turizmine yönelik alt yapı sorunları bulunmaktadır.	3,52	1,06
Yerel çekicilikler yeteri kadar tanıtılmamaktadır.	3,45	1,16
Gaziantep’te bulunan ören yerleri ve tarihi yapıların tanıtımı yeterince yapılmamaktadır.	3,44	1,22
Şehirdeki eğlence ve rekreasyon imkanları kongre turizmi açısından yetersizdir.	3,40	1,35
Kongre turizmine yönelik teknolojik olanaklar yetersizdir.	3,31	1,17
Şehirde güvenlik sorunları bulunmaktadır.	3,18	1,26
Destinasyon içi ulaşım imkânları yetersizdir.	3,14	1,13
Alış-veriş olanakları yetersizdir.	3,13	1,32
Gaziantep’te Konaklama olanakları yetersizdir.	3,07	1,21
Gaziantep’te Hava ulaşımı yeterli düzeyde gelişmemiştir.	3,07	1,23

İlgili tabloya göre, ‘Gaziantep’te Kongre turizminin tanıtım ve pazarlanmasına yönelik organizasyon eksikliklerinin olduğu’ ($\bar{x}$:3,69, s.s: 1,05), ‘Gaziantep’te kongre turizmine yönelik nitelikli işgücü bulma sorununun olduğu’ ($\bar{x}$:3,64, s.s: 1,09) ve ‘Gaziantep’te kongre turizmine yönelik üst yapı sorunlarının bulunduğu’ ($\bar{x}$:3,58, s.s: 1,03) yönelik önermeler, katılımcılar tarafından Gaziantep’teki kongre turizmine yönelik en yüksek düzeyde ortaya konulan sorunlardır. Bununla birlikte ‘Gaziantep’te kongre turizmine yönelik alt yapı sorunlarının bulunduğu’ ($\bar{x}$:3,52, s.s: 1,06) ve ‘Yerel çekiciliklerin yeteri kadar tanıtılmadığı’ ($\bar{x}$:3,45, s.s: 1,16), katılımcılar tarafından Gaziantep’in kongre turizmine yönelik yüksek düzeyde ortaya konulan diğer sorunlardır.

Katılımcıların Gaziantep kongre turizmi sorunlarının tespitine yönelik en yüksek düzeyde algıladıkları sorunlar ortaya konulduktan sonra, bu bağlamda önemli olan diğer bir unsur ise katılımcıların Gaziantep’teki kongre turizmine yönelik en düşük düzeyde algıladıkları sorunların hangileri olduğunun ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ‘Gaziantep’te Konaklama olanaklarının yetersiz olması’ ($\bar{x}$:3,07, s.s: 1,21) ve ‘Gaziantep’te Hava ulaşımının yeterli düzeyde gelişmemiş olması’ ($\bar{x}$:3,07, s.s: 1,23), katılımcılar tarafından Gaziantep kongre turizmine yönelik en düşük düzeyde ortaya konulan sorunlar olduğu görülmektedir.

Katılımcıların Gaziantep Kongre Turizminin Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri: Bulgular bölümünün bu başlığında, Katılımcıların Gaziantep kongre turizminin geliştirilmesi amacıyla çözüm önerilerine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Bu amaç doğrultusunda sorulan 12 önermeye, katılımcıların vermiş olduğu cevaplar üzerinden elde edilen aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6’ da verilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Gaziantep Kongre Turizmdeki Sorunların Çözüm Önerilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

	$\bar{x}$	S.S
Kongre organizasyonları üzerine daha fazla uzman personelin yetiştirilmesi gerekmektedir.	4,10	0,92
Daha fazla düzeyde destinasyon tanıtım faaliyetlerinde bulunulması gerekmektedir.	4,08	1,54
Yiyecek- içecek işletmelerinin hizmet kalitesinin artırılması gerekmektedir.	4,04	1,04
Ulusal ve Uluslararası Kongre bürolarının açılması gerekmektedir.	4,01	1,52
Yerel seyahat acentalarının daha fazla sayıda kongre organizasyonunda uzmanlaşması gerekmektedir.	3,98	1,03
Kongre turizmi ile ilgili kurumların çalışmalarını daha fazla arttırması gerekmektedir.	3,98	1,02
Konaklama işletmelerinin hizmet kalitesinin artırılması gerekmektedir.	3,95	1,04
Uluslararası kongre organizatörlerine üye olmak gerekmektedir.	3,93	1,02
Çok amaçlı kongre merkezleri ve toplantı salonlarının sayısının artırılması gerekmektedir.	3,91	1,05
Mevcut kongre amaçlı kullanılan salon / merkezlerin hizmet kalitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.	3,91	1,01
Konaklama işletmesinin sayısının artırılması gerekmektedir.	3,84	2,67
Yiyecek- İçecek işletmelerinin sayısının artırılması gerekmektedir.	3,70	1,21

İlgili tabloya göre, ‘Kongre organizasyonları üzerine daha fazla uzman personelin yetiştirilmesi’ ($\bar{x}$: 4,10, s.s: 0,92), ‘Daha fazla düzeyde destinasyon tanıtım faaliyetlerinde bulunulması’ ($\bar{x}$:4,08, s.s: 1,54) ve ‘Yiyecek- içecek işletmelerinin hizmet kalitesinin artırılması’ ($\bar{x}$:4,04, s.s: 1,04), katılımcılar tarafından Gaziantep’teki kongre turizminin geliştirilmesine yönelik en yüksek düzeyde hayata geçirilmesi gereken öneriler olarak ortaya konulan unsurlardır. Bununla birlikte ‘Ulusal ve Uluslararası Kongre bürolarının açılması’ ($\bar{x}$: 4,01, s.s: 1,52) ve ‘Yerel seyahat acentalarının daha fazla sayıda kongre organizasyonunda uzmanlaşması gerekmektedir’ ($\bar{x}$:3,98, s.s: 1,03), katılımcıların kongre turizminin geliştirilmesine yönelik ortaya koyduğu önemli unsurlardır.

Katılımcıların Gaziantep kongre turizminin geliştirilmesi amacıyla en yüksek düzeyde sahip olunan çözüm önerileri incelendikten sonra, bu bağlamda önemli olan diğer bir unsur ise katılımcıların kongre turizminin geliştirilmesi amacıyla en düşük düzeyde sahip olduğu çözüm önermelerinin hangileri olduğunun ortaya konulması oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ‘Yiyecek- İçecek işletmeleri’ ($\bar{x}$:3,70, s.s: 1,21) ile ‘Konaklama işletmelerinin sayısının artırılması’ ($\bar{x}$:3,84, s.s: 1,21) katılımcılar tarafından Gaziantep kongre turizminde sorunların çözümüne yönelik en düşük düzeyde ortaya konulan unsurlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomik, sosyo-kültürel ve istihdamın gelişmesine katkı sağlayan alternatif bir turizm türü olan kongre turizmi, destinasyonlar açısından oldukça önemli bir turizm türüdür. Kongre turizminin, bölgesel kalkınmada ve destinasyon kaynaklarının etkin kullanımında büyük bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Ayrıca kongre turizmi destinasyonlara önemli ölçüde sürdürülebilir kalkınma sağlamaktadır. Bu çalışmada Gaziantep’te faaliyet gösteren turizm işletmeleri ile turizmle ilgili kamu kurumlarında çalışan personel ve yöneticilerin Gaziantep’teki kongre turizmine yönelik bakış açıları,

Gaziantep'in kongre turizmine yönelik sorunları ve bu sorunların çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların yüksek düzeyde lisans eğitimine sahip olduğu tespit edilirken, katılımcıların çok az bir düzeyinin ilköğretim seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Kongre turizminde çalışanların yarısının turizm eğitimi aldığı bu çalışmada ortaya konulan diğer bir bulgudur. Yapılan bu araştırma kapsamında katılımcıların Gaziantep kongre turizmine yönelik bakış açıları incelendiğinde öne çıkan önermeler ise 'Kongre turizminin gelişmesi şehrin markalaşmasına katkıda bulunmaktadır' ve 'Kongre turizminin gelişimi Gaziantep ekonomisi üzerinde önemli etki yapmaktadır' önermeleri olduğu tespit edilmiştir. İlgili önermelerden anlaşılacağı üzere kongre turizmi şehrin ekonomisine ve markalaşmasına katkı sağladığı görüşü öne çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında Gaziantep'in kongre turizmine yönelik sorunları incelendiğinde ise 'Gaziantep'te Kongre turizminin tanıtım ve pazarlanmasına yönelik organizasyon eksiklikleri' ve 'Gaziantep'te kongre turizmine yönelik nitelikli işgücü bulma sorunlarının bulunduğu' yüksek düzeyde öne çıkan görüşler arasında yer almaktadır. Öte yandan 'Gaziantep'te kongre turizmine yönelik üst yapı sorunlarının olduğu' katılımcılar tarafından ortaya konulan diğer bir sorundur. Bu durum ise Gaziantep'te kongre turizminin yeterince tanıtılmaması ve bu alanda yeterli sayıda nitelikli iş gücünün olmadığını ortaya koymaktadır.

Diğer yandan Gaziantep kongre turizmindeki sorunların çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin tespit edilmesinde öne çıkan önermeler ise 'Kongre organizasyonu üzerine daha fazla uzman personelin yetiştirilmesi' ve 'Daha fazla düzeyde destinasyon tanıtım faaliyetlerinde bulunulmasına yönelik' uygulamalar önerilmektedir. Araştırmadaki diğer bir önemli bulgu ise 'Ulusal ve Uluslararası kongre bürolarının açılmasının gerektiğine' yönelik önermedir. Yapılan araştırma neticesinde, kongre turizminin gelişmesi ile destinasyon ekonomisi ve destinasyon markalaşmasının da gelişeceği tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgular daha önce literatürde bu konu üzerine yapılan araştırmaların bulguları ile benzerlik göstermektedir (Ersun ve Aslan, 2009; Oktay, 1997; Ayman, 1997).

Kongre turizminin geliştirilebilmesine yönelik kamu kurumlarına ve özel sektör temsilcilerine büyük rol ve görev düşmektedir. Bu kapsamda kongre turizminin geliştirilebilmesi için yereldeki kamu kurumları, üniversiteler ve sanayi sektörü birbirleri ile işbirliği içerisinde hareket etmesi bu konuda oldukça önem arz etmektedir. Özellikle kamu kurumları şehre büyük çaplı kongrelerin ve organizasyonların getirilmesi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası alanda girişimlerde bulunması gerekmektedir. Kamu kurumlarının desteği ve teşviki ile Ulusal ve Uluslararası basında konuyla ilgili tanıtımların yapılması, altyapı ve üstyapı faktörlerinin geliştirilmesi, doğal çevre ve kültürel zenginliklerin tanıtılması, turistik faaliyetlerin çoğaltılması ve çeşitlendirilmesi, turizm hizmetleri ve kent içi ulaşım sistemlerin çeşitlendirilmesi, nitelikli uzman personellerin yetiştirilmesinin sağlanması, şehrin ve kongre katılımcıların güvenliği noktasında gerekli önlemlerin alınmasının sağlanması ve tüm bu gelişmeleri değerlendirerek şehri pazarlaması amacıyla kongre bürolarının kurulmasını sağlaması gerekmektedir.

Özel sektör temsilcileri ise kongre turizminin geliştirilebilmesi konusunda belli periyotlar ile bir araya gelerek mevcut durumu çek etmeleri ve eksik yönlerin geliştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması konusunda kendi içerisinde planlama çalışması yapmaları, Gaziantep kongre turizminin geliştirilebilmesi açısından büyük bir öneme sahiptir. Özel sektör temsilcilerinin boş zamanları değerlendirme imkânlarını artırılması, eğlence ve alışveriş mekânlarının artırılması, şehrin konaklama kapasitesi ve yiyecek-içecek işletmelerinin sayısı ile kalitesinin artırılması, işletme özellikleri ve personel kalitesinin iyileştirilmesi ve kongre merkezlerinin ve imkânlarının artırılması gibi söz konusu unsurların geliştirilebilmesine daha fazla önem göstermesi gerekmektedir.

Diğer taraftan bu alanda gelecek yıllarda çalışma yapacak araştırmacıların öncelikle kamu kurumlarının ve özel sektörün desteğini ile görüşlerini almaları ve yapacakları çalışmayı bu görüşler doğrultusunda planlamaları önerilmektedir. Bu doğrultuda yapılacak çalışma her iki taraf için sonuç ve çözüm odaklı bir çalışmanın ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Ayrıca kamu ve özel sektör temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aydın, Şule (1997), *Kongre Turizmi ve Türkiye'nin Kongre Turizm Potansiyeli*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Avcıkurt, C. (2003), *Turizm Sosyolojisi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aktaş, Cengiz (2005), "Türkiye'nin Turizm Gelirini Etkileyen Değişkenler İçin En Uygun Regresyon Denklemine Belirlenmesi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(2), 2005, ss.163-174.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Spss Uygulamalı*, İstanbul: Avcı Ofset.
- Akhmetov, Almaz (2007), *Almata'nın Kongre Turizm Arz Potansiyeli ve Şehrin Kongre Destinasyonu Seçim Faktörleri Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Aslan, Alper (2008), "Türkiye'de Ekonomik Büyüme ve Turizm İlişkisi Üzerine Ekonometrik Analiz", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, No. 24.
- Adan, Özge (2015), "Destinasyon Marka İmajı ve Bir Pazar Bölümü Olarak İş Amaçlı Gelen Turistlere Yönelik Uygulanması", *Journal of Yasar University*, 10(39), 655-6611.
- Bilim, Yasin ve Özer, Özgür (2013), "Yerel Halk Gözüyle Konya'da Turizmin Önemi ve Ekonomik, Sosyal, Çevresel Etkileri", *Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu*, Konya.
- Durgun, Ayşe (2006), *Bölgesel Kalkınmada Turizmin Rolü: Isparta Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Isparta, ss.39-50.
- Dömlalan, Gözdem (2008), *Ankara'da Kongre Turizmi: A Grubu Seyahat Acentelerinin Bakış Açıklarına Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, Ceylan (2006), *İzmir İli Kongre Turizmi Arz Potansiyelinin İncelenmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Programı, İzmir, ss.32-114.
- Eryılmaz, Burak (2011), *Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Samsun'da Kongre Turizmi Olanaklarının Değerlendirilmesi*, Samsun Sempozyumu 2011, ss.1-13.
- Enes, Kemal (2013), *Ankara'nın Kongre Turizmi Potansiyeli*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi, Ankara, ss.20-32.
- Gürbüz, Ahmet (2002), "Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi Üzerine Bir Araştırma", *Teknoloji Dergisi*, Yıl: 5, Sayı: 1-2, ss.49-59.
- Gaziantep İl Kültür Turizm Müdürlüğü Kişisel Görüşme; Mehmet AYKANAT, Görüşme Tarihi: 03.05.2016.
- Hannam, Kevin (2008), "Tourist Studies and The Turn Towards Mobilities", *Tourism Geographies, Geography Compass* 2(1), ss. 127-139.
- İstanbul Ticaret Odası, (2008), *Türkiye'de Kongre Turizmini Geliştirme İmkânları*, Hazırlayan: Kahraman Arslan, Yayın No: 2008-34 İstanbul.
- Jubayeva, Assel (2013), "Uluslararası Kongre Turizminin Kazakistan'daki Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi, Sorunları ve Çözüm Önerileri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.
- Karasu, Tanju (1990), "Kongre Turizmi Üzerinde Düşünceler", *Anatolia Dergisi*, Yıl: 1990, Sayı: 4, Cilt: 1, s. 32-34.
- Kalaycı, Ş. (2008), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın.

- Kızılgöl, Özlem ve Erbaykal, Erman (2008), “Türkiye’de Turizm Gelirleri İle Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bir Nedensellik Analizi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:13, Sayı:2, ss.351-360.
- Karasar, N. (2012), *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Milne, Siman ve Ateljeviv, Irena (2001), “Tourism, economic development and the globallocal nexus: Theory embracing complexity”, *Tourism Geographies* 3(4), 2001, 369–393.
- Mansuroğlu, S. (2006), “Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği”, *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 19(1), ss.35-46.
- Öter, Zafer ve Özdoğan, Osman N. (2005), “Kültür Amaçlı Seyahat Eden Turistlerde Destinasyon İmajı: Selçuk-Efes Örneği”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 16, Sayı. 2, ss.127-138.
- Özkul, Emrah ve Demirer, Dilek (2012), “Şehirlerin Turistik Markalaşmasında Kalkınma Ajanslarının Rolü, Bölge Planları Üzerine Bir Doküman İncelemesi”, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Yıl. 2012, s. 157-181.
- Pembegül, Tuğba (2008), *Geliştirilebilir Turizm Çeşidi Olarak Kongre Turizmi ve Türkiye’deki Kongre Merkezlerinin Avrupa’daki Örneklerle Karşılaştırılarak İncelenmesi*, Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara, ss.1-87.
- Şakarcan, Ç. (1987), *Kongre Turizmi, Kongre Organizasyonu ve Türkiye*, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şentürk, F.K. ve Toprak, L.S. (2011), “Turizmin Sosyo-Kültürel Etkilerinin Din Görevlilerinin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi”, *12. Ulusal Turizm Kongresi*, 30 Kasım-4 Aralık 2011, ss.324-334, Akçakoca- Düzce.
- Tutar. Filiz, Alpaslan. Cemile, Tutar, Erdiñç ve Erkan, Çisil (2013), “Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkisi”, *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, Cilt. 2, Sayı. 4, ss.14-17.
- Uluslan, Yeliz ve Batman, Orhan (2010), “Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23. Sayı, ss. 243-260.
- Yanardağ, Özgür ve Avcı, Mehmet (2012), “Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme”. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, Cilt. 3, Sayı. 2, ss.39-62.

İnternet Adresleri

- www.kdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2016
- www.gto.org.tr, Erişim Tarihi: 06.07.2016
- www.tursab.org.tr, Erişim Tarihi: 05.06.2016
- www.gaziantepturizm.gov.tr, Erişim Tarihi: 06.07.2016
- www.gto.org.tr, Erişim Tarihi: 08.08.2016